

Akærði verður og að greiða allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin málflutningslaun til sækjanda og verjanda við yfirdóminn, er ákveðast 12 kr. fyrir hvorn þeirra. Það vottast, að rekstur málsins í héraði hefir verið vítalaus og málsfærslan við yfirdóminn lögmæt.

Því dæmist rétt vera:

Aukaréttardómurinn skal vera óraskaður. Ákærði Steingrímur Benediktsson greiði og allan áfrýjunarkostnað sakarinnar, þar með talin málflutningslaun til hins skipaða sækjanda og hins skipaða verjanda við yfirdóminn, yfirréttarmálaflutningsmannanna Odds Gíslasonar og Eggerts Claessens, 12 kr. til hvors.

Dóminum skal fullnægja með aðför að lögum.

Mánudaginn 12. dag septembermán.

Nr. 30/1910:

J. P. Brillouin konsúll
gegn

Jóni Jenssyni yfirdómara.

Dómur:

Með dómi bæjarþings Reykjavíkur, uppkveðnum 3. marz þ. á., var Jóni Jenssyni yfirdómara dæmdur réttur til afnota af veginum frá Laugavegi niður að lóð hins

frakkneska konsúlats, með þeim aðgangi að veginum beggja vegna, sem tveir dómkvaddir menn meta nauðsynlegan til fullra afnota vegarins, með því skilyrði, að hann greiddi hlutfallslega viðhaldskostnað á veginum, en varnaraðili, J. P. Brillouin konsúll, var skyldaður til, að viðlögðum þvingunarsektum, 2 kr. um daginn, að nema burtu allar hindranir fyrir afnotum stefnda af veginum sjálfum, þær er af hans (stefnda) völdum væru gjörðar. Svo skyldi hann og greiða stefnanda skaðabætur fyrir missi af afnotum vegarins eftir mati tveggja óvilhallra manna dómkvaddra, ekki yfir 100 kr., og 25 kr. í málskostnað.

Þessum dómi hefir nefndur konsúll J. P. Brillouin áfrýjað til yfirdómsins með stefnu dags. 19. maí þ. á., og krafist þess, að dóminum verði með eða án heimvísunar hrundið og breytt þannig, að hann verði algjörlega sýknaður af öllum kærum og kröfum stefnda, að stefndi verði sektaður fyrir óþarfa þrætu og dæmdur til að greiða sér málskostnað fyrir báðum réttum, hvernig sem málið fer. Stefndi hefir á hinn bóginn gagnáfrýjað málinu og krafist þess aðallega, að hinum áfrýjaða dómi verði breytt þannig, að sér verði dæmdur réttur til að fara af framangreindum vegi og á, hvar sem vera skal, en dómurinn verði að öðru leyti staðfestur, og til vara, að dómurinn verði staðfestur í öllum greinum og sér dæmdur málskostnaður fyrir yfirdómi, hvernig sem málið fer.

Þann 10. október 1908 seldi stefndi áfrýjanda, sem yfirstjórnanda frakkneskra sjúkrahúsa á Íslandi, samkvæmt kaupsamningi, er þeir gjörðu þann dag, lóð, 12000 feráln. að stærð, í erfðafestulandi áfrýjanda, Félagstúni, austanvið

Reykjavíkurborg, frá Laugavegi að sunnan norður til sjávar. Hin selda lóð er norðarlega á þessari landareign, og var hún til þess ætluð, að reisa á henni embættisbústað handa hinum frakkneska konsúl. Auk þessarar lóðar afsalaði stefndi áfrýjanda til fullrar eignar land, er nauðsynlegt væri til að leggja veg, að minsta kosti 6 álna breiðan, með girðingum beggja vegna, skemstu leið frá Laugaveginum niður að hinni seldu lóð. (Í samningnum er hér nefndur Laugarnesvegur, en málsfærslan og framlagður uppdráttur af landinu sýnir, að átt er við Laugaveg). Þennan veg skyldi áfrýjandi girða á sinn kostnað, og stefndi hafa afnot af honum eins og segir í samningnum. En eftir að konsúlshúsið var reist og vegurinn frá hinni seldu lóð upp að Laugavegi lagður og girtur, kom upp ágreiningur milli málsaðila um rétt stefnda til að nota veginn, og vildi áfrýjandi meina honum þau afnot af veginum, er stefndi taldi sér heimil eftir samningnum; lauk svo, að síðast í september f. á. bannaði áfrýjandi stefnda að láta gjöra þverbraut frá veginum beggja megin út í túnið, og vísaði burtu mönnum, er stefndi sendi til að vinna þetta verk, og um sama leyti lét hann negla aftur hlið fyrir veginum upp við Laugaveg, svo að vegurinn var lokaður nokkra daga. Þetta áleit stefndi augljóst brot á samningnum af hálfu áfrýjanda; höfðaði hann því þetta mál og gjörði kröfar þær, sem fyr segir.

Fyrnefndur kaupsamningur frá 10. október 1908 er saminn á frakknesku og hefir stefndi lagt fram 2 þýðingar af honum, aðra sambljóða í öllu verulegu þýðingu, er áfrýjandi hafði sent stjórnarráðinu, sem áfrýjandi vildi þó ekki viðurkenna rétta, og lét stefndi því

gjöra aðra þýðingu af samningnum og staðfesta af frakkneskukennaranum við hinn almenna mentaskóla, Geir Zoëga yfirkennara, en með því að áfryjandi vildi eigi heldur meta þá þýðingu gilda, lét hann sjálfur gjöra þýðingu af samningnum og staðfesta af Jóni Þorvaldssyni tungumálakennara og taldi hann þá þýðingu rétta. Þó að mismunur á þessum þýðingum eigi virðist vera svo verulegur, að úrslit málsins, eins og það er að öðru leyti vaxið, geti oltið á honum, verður að telja rétt, að fara eftir þýðingu yfirkennarans, bæði af því, að ekki er kostur á frekari tryggingu fyrir nákvæmleik þýðingarinnar heldur en staðfesting frakkneskukennarans við hinn almenna mentaskóla, þar sem hér eru ekki löggiltir þýðarar, og af því að þýðari áfryjandans, Jón Þorvaldsson, hefir, eftir að þýðing hans kom fram, gefið út yfirlýsingu um, að hann við nánari athugun hafi komist að þeirri niðurstöðu, að þýðingin á þeim kafla samningsins, niðurlagi 5. greinar, sem málsaðila greinir á um, sé að því er máli skiftir, réttari eins og yfirkennarinn hefir staðfest hana, en hún er á þessum kafla svolátandi: veg þenna skal kaupandinn umgirða á sinn kostnað að minsta kosti gripheldri girðingu. Seljandinn og þeir, sem hann gefur rétt til þess, skulu geta notað veginn með þeim skilyrðum, að greiða hlutfallslega viðhaldskostnað hans.

Þó að þessi orð virðist tryggja stefnda rétt til allra venjulegra eða almennra afnota af veginum og eigi sé annarstaðar í samningnum nein ákvæði, er gefi tilefni til að leggja annan skilning í þau, hefir áfryjandinn þó haldið því fram, að það hafi ekki verið tilætlun sin né stefnda, að hann (stefndi) öðlaðist svo viðtækan rétt til að nota veginn, að minsta kosti ekki að svo stöddu, og

í því efni ber hann það fyrir sig, að ákvæði um grip-helda girðingu með veginum hafi verið sett í samninginn og hann tekið að sér kostnað við hana í því skyni, að verja veginn og tréplöntur, er hann ætlaði að gróðursetja frá'n með honum, fyrir skemdum og óþrifnaði af skepnumferð; fyrir því sé stefnda óheimilt að gjöra hlið á girðingarnar og þverbrautir frá veginum út á túnið eða fara um hann með skepnur, en vegurinn hafi að eins átt að vera opinn til endanna, og með ákvæðinu um, að stefndi og þeir, sem hann gefur rétt til þess, skuli geta notað veginn, hafi að eins vakað fyrir stefnda að tryggja húsum, er byggð yrðu á landi hans við veginn á sínum tíma, aðgang að honum. En þessi skýrsla áfrýjanda, sem stefndi hefir mótmælt, getur eigi raskað téðu ákvæði sammingsins, og önnur ómótmælt atvik málsins gjöra hana eigi sennilega, einkum það, að girðingarákvæðið stóð ekki í sammingsuppkastinu, er áfrýjandi gjörði, en var skotið inn í eftir ósk eða kröfu stefnda, og þá eðlilega í hans þágu, en ekki til að takmarka eða ónýta afnotarétt hans af veginum, enda skiljanlegt, að stefndi hafi talið sér hag af girðingunni, bæði til þess að verja túnið og varna skepnum hans að komast þaðan burtu.

Samkvæmt þessu verður eigi álitíð, að afnotaréttur stefnda af veginum sé takmarkaður á þann hátt, er áfrýjandi heldur fram, eða sé neinu skilyrði bundinn öðru en því, að hann taki áskildan þátt í viðhaldskostnaðinum, og með því að áfrýjandi hefir eigi gegn mótmælum stefnda sannað þann framburð sinn, að stefndi hafi þrjóskað við eða neitað að fullnægja þessu skilyrði, verður að fallast á það, að stefndi hafi, eins og áður er sagt, rétt til allra venjulegra eða almennra afnota af veginum eftir

Þörfum, og virðist hann eftir hinum afdráttarlausu orðum samningsins eigi þurfa að láta sér lynda, að þessi réttur hans verði ákveðinn eða takmarkaður af skoðunargjörð eða álitu matsmanna, og þykir því, eftir kröfu stefnda, eiga að breyta hinum áfrýjaða dómi að þessu leyti.

Að því er snertir skaðabótakröfu stefnda, kemur það til greina, að framburður hans um, að enginn annar vegur liggi inn á túnið heldur en hinn umræddi vegur, og að það sé all miklum erfiðleikum bundið fyrir hann að gjöra sér annan veg, stendur óhrakinn og að stefnda hefir verið bægt frá afnotum vegarins síðan í septembermánuði f. á., en eftir því er það rétt álitnið í hinum áfrýjaða dómi, að stefndi hljóti að hafa beðið nokkurt tjón við það, að áfrýjandi hefir bannað honum veginn, og með því að áfrýjandi hefir, eins og áður segir, gjört það í heimildarleysi, verður hann að bæta stefnda það tjón eftir óvilhallra manna mati, eins og segir í dómnum. Með því að einnig verður fallist á fyrirmæli bæjarþingsdómsins um, að áfrýjandi nemi burtu tálmanir fyrir umferð stefnda um veginn og ákvæði hans um þvingunarsektir og málskostnað, ber að staðfesta dóm þennan með áðurgreindri breytingu.

Eftir þessum úrslitum er það rétt, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað fyrir yfirdómi, sem ákveðst 30 krónur.

Því dæmist rétt vera:

Stefnda Jóni yfirdómara Jenssyni ber réttur til afnota af frammannefndum vegi frá Laugavegi niður

að lóð hins frakkneska konsúlsbústaðar, þannig að hann hafi aðgang að veginum beggja vegna eftir þörfum, með því skilyrði, að greiða tiltölulegan hluta af viðhaldskostnaði vegarins. Að öðru leyti á bæjarþingsdómurinn að vera óraskaður. Áfrýjandi J. P. Brillouin konsúll greiði stefnda 30 kr. í málskostnað fyrir yfirdómi.

Dóminum að fullnægja innan 8 vikna frá löglegri birtingu hans að viðlagri lagaaðför.

Nr. 39/1910:

Einar M. Jónasson
 gegn
 Runólfi E. Sverrissen.

D ó m u r :

Mál þetta höfðaði áfrýjandinn Einar M. Jónasson yfirréttarmálaflutningsmaður fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnu 3. febr. þ. á. gegn stefnda Runólfi E. Sverrissen, til greiðslu á 160 kr. skuld með 6 0/10 vöxtum frá sáttakærudegi til borgunardags auk málskostnaðar, og var málið dæmt í bæjarþinginu 19. maímán. þ. á., á þá leið, að stefndi var algjörlega sýknaður og málskostnaður látinn falla niður. Bæjarþingsdómi þessum hefir Einar M. Jónasson skotið til yfirdómsins með stefnu dags. 13. júní þ. á., og krafist þess, að dóminum verði breytt þannig, að áfrýjanda verði tildæmd hin umstefnda skuld ásamt